

18. 12. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

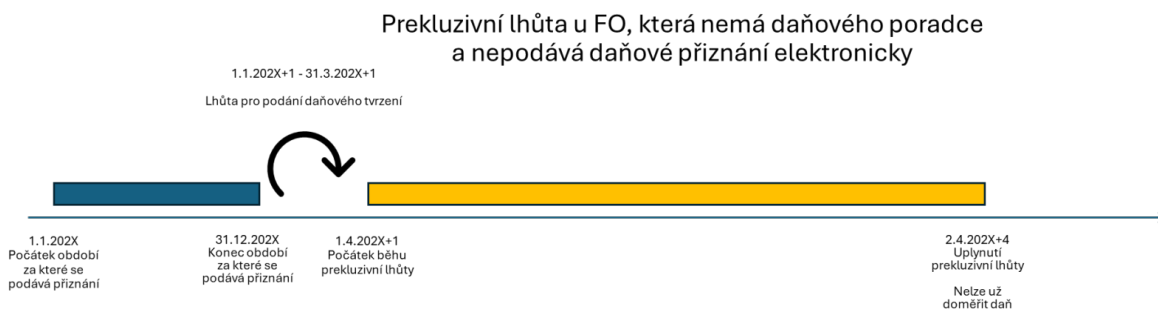
Prekluze daňové povinnosti

Prekluze znamená úplný zánik pohledávky věřitele, a to bez ohledu na to, zda dlužník uplatnil námitku či nikoliv. Pokud dlužník splácí závazek po zániku prekluzivní lhůty, věřitel se dopouští bezdůvodného obohacení a na žádost dlužníka je povinen platbu vrátit.

Prekluze daňové povinnosti je ukotvena v daňovém řádu („DŘ“) v § 148. V daňovém právu má prekluze dopad na správce daně i na daňový subjekt. Uplynutím prekluzivní lhůty zaniká právo na stanovení nebo změnu daně. Tento zánik práva je důsledkem dvou právních skutečností: uplynutí času (prekluzivní lhůty) a nečinnosti správce daně nebo daňového subjektu, která spočívá v neuplatnění práva.

Daňový řád stanovuje jako „základní“ prekluzivní lhůtu tři roky. Tato lhůta začíná běžet dnem, kdy uplynula lhůta pro podání řádného daňového tvrzení, nebo dnem, kdy se daň stala splatnou, pokud nebyla povinnost podat řádné daňové tvrzení.

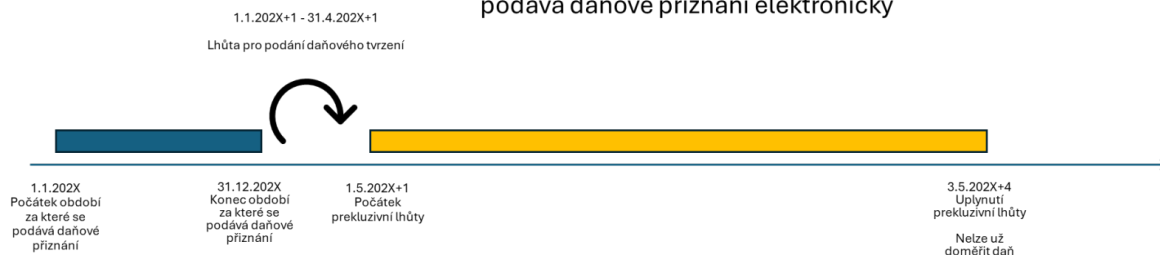
Na obrázku č. 1 je zobrazena situace u daně z příjmů fyzických osob („FO“), kdy osoba nemá daňového poradce a nepodává daňové přiznání elektronicky.

Obrázek 1 Prekluzivní lhůta u FO, která nemá daňového poradce a nepodává daňové přiznání elektronicky

Na obrázku č. 2 je znázorněna prekluzivní lhůta u fyzické osoby, která nemá daňového poradce a podává daňové přiznání k dani z příjmů elektronicky. V tomto případě je situace mírně odlišná, protože 1. května je státní svátek, a proto se počátek prekluzivní lhůty posouvá na nejbližší pracovní den. Stejný postup platí i v případě, že poslední den lhůty připadne na víkend.

Prekluzivní lhůta u FO, která nemá daňového poradce a podává daňové přiznání elektronicky

Obrázek 2 Prekluzivní lhůta u FO, která nemá daňového poradce a podává daňové přiznání elektronicky

Uvedené je obecným principem, zákon ale taxativně stanoví situace, kdy se lhůta prodlužuje.

1. Úkony prodlužující prekluzivní lhůtu o rok

Zákonodárce pamatuje na situace, kdy v posledních dvanácti měsících před uplynutím lhůty pro stanovení daně dojde k určitým skutečnostem, které mohou signalizovat správci daně, že je něco v nepořádku. Jedná se o následující úkony:

- podání dodatečného daňového tvrzení nebo oznámení výzvy k podání dodatečného daňového tvrzení, pokud tato výzva vedla k doměření daně,
- oznámení rozhodnutí o stanovení daně,
- zahájení řízení o mimořádném opravném nebo dozorčím prostředku,
- oznámení rozhodnutí ve věci opravného nebo dozorčího prostředku, nebo
- oznámení rozhodnutí o prohlášení nicotnosti rozhodnutí o stanovení daně.

Podmínkou pro prodloužení lhůty je, že k výše uvedenému úkonu došlo kdykoli v posledních 12 měsících, tedy nikoli dříve (pokud by mělo k prodloužení dojít vždy od konkrétního data úkonu, postrádal by rámeček 12 měsíců jakýkoli význam).

2. „Nové“ rozběhnutí prekluzivní lhůty

Dalším případem, kdy prekluzivní netrvá přímo 3 roky je situace, když bude před uplynutím lhůty pro stanovení daně zahájena daňová kontrola, podáno řádné daňové tvrzení nebo oznámena výzva k podání řádného daňového tvrzení. V tomto případě běží lhůta pro stanovení daně znovu ode dne, kdy byl tento úkon učiněn.

Podle aktuální metodiky finanční správy dochází k zahájení daňové kontroly v okamžiku doručením oznámení o zahájení daňové kontroly.

3. Zastavení běhu lhůty

Zákonodárce rovněž pamatuje na situace, kdy lhůta pro stanovení daně neběží. Podle §148 odst. 4 DŘ se jedná převážně o situace, kdy danou věc řeší soud. Zákon tyto úkony taxativně vymezuje, jedná se například o řízení, které je v souvislosti se stanovením daně vedeno před soudem ve správním soudnictví a před Ústavním soudem nebo o trestní stíhání pro daňový trestný čin související s touto daní.

4. Prekluze daňové povinnosti a trestní řízení

Dle DŘ lze daň dále stanovit do konce druhého roku následujícího po roce, kdy nabylo právní moci rozhodnutí soudu o spáchání daňového trestného činu, bez ohledu na uplynutí lhůty pro stanovení daně. Pokud bychom toto ustanovení vykládali doslovně, znamenalo by to „nekonečnost“ prekluzivní lhůty. Takovýto výklad ale část odborné veřejnosti s odkazem na zásah do zásady „předvídatelnosti“ práva odmítá, neboť ho má za protiústavní. Dle jejich názoru by měla převážít interpretace, že ani tímto ustanovením nelze překročit (maximální) desetiletou lhůtu.

S ohledem na trestní řízení ve vztahu k daňovému trestnému činu je nutno k prekluzivní lhůtě zmínit ještě to, že pokud daňový subjekt podá daňové tvrzení a uhradí tvrzenou daň včetně příslušenství, aby zanikla trestnost daňového trestného činu z důvodu účinné lýtosti, lze daň stanovit bez ohledu na uplynutí lhůty pro stanovení daně.

5. Maximální délka lhůty

Jak již bylo zmíněno výše, lhůta pro stanovení daně končí nejpozději uplynutím deseti let od jejího počátku, tj. ode dne, kdy uplynula lhůta pro podání řádného daňového tvrzení, nebo ode dne, kdy se daň stala splatnou, pokud nebyla povinnost řádné daňové tvrzení podat.

Shrnutí

Základní lhůta pro stanovení daně je tři roky (a to ode dne, kdy uplynula lhůta pro podání řádného daňového tvrzení, nebo v němž se stala daň splatnou, pokud zde současně nebyla povinnost podat řádné daňové tvrzení). Tato lhůta se ale v zákonem taxativně stanovených případech může jak prodloužit, tak „znovurozběhnout“, případně nemusí běžet vůbec. Maximální délkou by nicméně mělo být deset let od jejího počátku.

Z uvedeného je patrné, že v souvislosti s během prekluzivní lhůty je nutno pečlivě revidovat jak úkony správce daně, tak daňového subjektu nebo soudu. Určení konce této lhůtu totiž nemusí být jednoduché.

Zuzana Tregnerová,
manažer a daňový poradce

Lukáš Jankovec,
asistent daňového poradce

[EKP Advisory, s.r.o.](#)

Senovážné náměstí 992/8
Praha 1, 110 00

Tel.: + 420 273 139 330
Email: jan.tecl@ekp.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc duben 2026](#)
- [Zaměstnanecké benefity dle ustanovení § 6 odst. 9 písm. d\) zákona o daních z příjmů v roce 2026](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)
- [Převodní ceny v judikatuře a sporech se správcem daně](#)
- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)